

Готівкові обмеження у розрахунках:

правила та
відповідальність

Нещодавно НБУ **зменшив в 3 рази** (з 150 тис. грн по 50 тис. грн) граничний розмір суми, на яку фізособи можуть проводити готівкові розрахунки між собою та зі суб'єктами господарювання (юрособами та підприємцями). Звісно, це викликало безліч питань. Зокрема, коли це обмеження слід застосовувати і що буде, якщо його порушити?

Правила застосування обмежень

За п. 2.3 Положення №637, підприємства (підприємці) мають право здійснювати розрахунки готівкою між собою та/або з фізичними особами протягом одного дня за одним або кількома платіжними документами в межах граничних сум розрахунків готівкою, установлених відповідною постановою Правління НБУ. Ось саме цим правом НБУ і скористався, коли встановив такі обмеження:

10 тис. грн - для розрахунків між собою для суб'єктів господарювання

50 тис. грн - для розрахунків, у яких хоча б однією стороною (платником або одержувачем коштів) є звичайна фізособа. Таке ж обмеження встановлено і для розрахунків між фізособами за договором купівлі-продажу, який підлягає нотаріальному посвідченню.

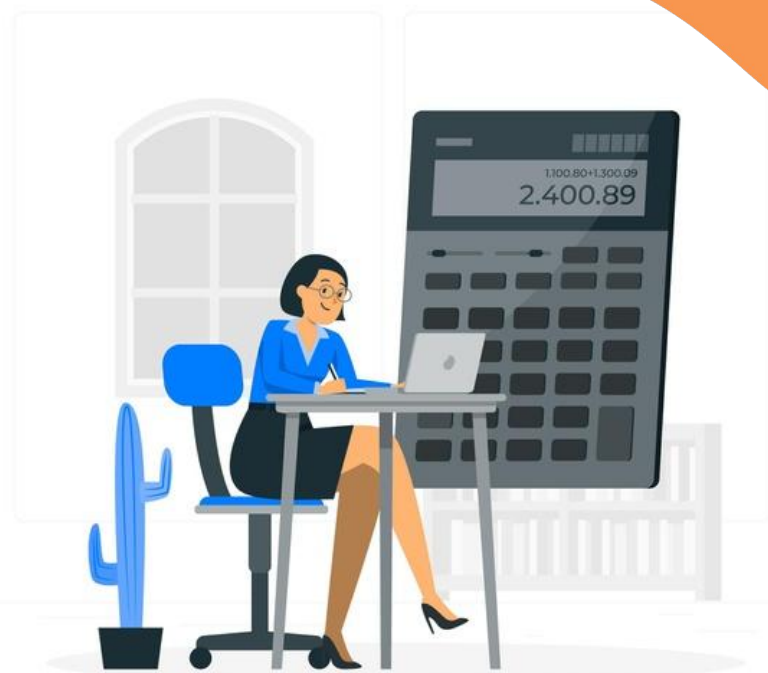
Зверніть увагу!

З 4 січня 2017 р. готівкове обмеження (50 000 грн) між фізичною особою та підприємством (підприємцем) протягом одного дня застосовується не за товари, роботи та послуги, як було раніше, а при будь-яких розрахунках, крім окремо зазначених у **п. 2.3 Положення № 637**.

За п. 2.3 Положення №637 обмеження щодо готівкових розрахунків не поширюються на:

- розрахунки підприємств (підприємців) з бюджетами та державними цільовими фондами;
- добровільні пожертвування та благодійну допомогу;
- використання коштів, виданих на відрядження.

Тож виходить, що видача зарплати та інших виплат працівникам, внесок до статутного капіталу готівкою, отримання та надання готівкою поворотної фіндопомоги (позики), оплата за придбаний товар, роботи, послуги, в готівковій формі, повернення боргу, оплата матеріальної шкоди тощо однаково обмежені граничними сумами розрахунків.

Детальніше про це [тут](#).

Платежі понад установлені граничні суми повинні проводитися через банки або небанківські фінансові установи шляхом перерахування коштів з поточного рахунку на поточний рахунок або внесення коштів до банків для подальшого їх перерахування на поточні рахунки.

Зверніть увагу!

Кількість підприємств (підприємців) та фізичних осіб, з якими здійснюються розрахунки, протягом дня не обмежується. Тобто витратити або прийняти до оплати готівкою протягом дня можна хоч і мільйон, але щодо різних осіб і так щоб розрахунки з кожною не перевищували граничний розмір.

Обмеження щодо готівкових розрахунків поширюються і на операції з придбання товарів (послуг) для підприємства працівником за власні кошти.

Працівник, який придбаває для підприємства та від його імені товари (послуги, роботи), діє за дорученням цього підприємства.

Підтвердженням того, що підприємство приймає витрати, здійснені працівником, як такі, що були здійснені за його дорученням і з його згоди, є затверджений звіт про використання коштів від працівника.

У разі придбання працівником підприємства за власні готівкові кошти товарів (продукції, послуг) він звітує за витрачені кошти у визначеному законодавством порядку з пред'явленням при цьому відповідних документів (товарних і касових чеків, товарно-транспортних накладних, рахунків-фактур тощо), що підтверджують здійснені витрати.

Ці обмеження, а також санкції за їх порушення поширюються і на випадки, коли працівник придбаває товари (роботи, послуги) для підприємства з використанням власних готівкових коштів.

Обмеження щодо готівкових розрахунків стосується також розрахунків під час оплати за товари, що придбані на виробничі (господарські) потреби за рахунок готівкових коштів, одержаних за допомогою електронного платіжного засобу. Отже, якщо працівник отримав кошти під звіт (чи зняв їх з корпоративної картки підприємства) на закупівлю товару від імені підприємства, то у випадку розрахунків готівкою слід стежити за дотриманням граничної суми розрахунків.

Приклад 1.

Підприємство має намір отримати від засновника фіндопомогу готівкою у розмірі 200 000 грн.

Як провести оприбуткування фіндопомоги готівкою, щоб не порушити обмеження?

Приклад 1.

Оскільки однією стороною у такому випадку є звичайна фізособа, то в день засновник може внести у касу підприємства допомогу тільки у сумі 50 тис. грн. Решту фіндопомоги (150 тис. грн) засновник може внести протягом трьох наступних днів.

Або фізособа може зарахувати усю суму такої фіндопомоги готівкою через касу банку на рахунок підприємства. Але, зверніть увагу! Оформити таку операцію в банку потрібно саме як поворотну фіндопомогу, сплачену на рахунок підприємства фізособою на підставі відповідного договору.

Приклад 2.

Підприємство планує надати засновнику фіндопомогу готівкою у розмірі 200 000 грн.

Як оформити надання фіндопомоги, щоб не порушити обмеження?

Приклад 2.

Оскільки однією стороною у такому випадку є звичайна фізособа, то в день засновник може отримати з каси підприємства допомогу тільки у сумі 50 тис. грн. Решту фіндопомоги (150 тис. грн) засновник може отримати протягом трьох наступних днів.

Приклад 3.

ТОВ «А» отримало в касу з банку та має видати директору 100 тис. грн. для відрядження. Чи поширюється на таку видаткову касову операцію готівкове обмеження?

Приклад 3.

Ні, на таку операцію не поширюється обмеження, тому підприємство має право видати кошти на відрядження в будь-якій сумі на підставі норми п. 2.3 Положення №637.

Що буде за порушення граничних розмірів розрахунків готівкою

Порушення цього обмеження тягне за собою **адміністративну відповідальність, передбачену** ст. 163-15 КУпАП: накладення штрафу на фізособу - підприємця, посадових осіб юридичної особи **від 100 до 200 н.м.д.г. (від 1700 грн до 3400 грн).**

За повторне порушення, вчинене особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за таке ж порушення, передбачено штраф **від 500 до 1000 н.м.д.г. (8500 – 17000 грн).**

Зверніть увагу, що на сьогодні податківці дотримуються позиції, що таку адміністративну відповідальність передбачено як для платника готівки, так і для особи, яка приймає готівку. Але, оскільки, на нашу думку, таке порушення має разовий, а не триваючий характер, і оскільки рішення про стягнення штрафу мають приймати не суди, а органи доходів і зборів (**ст. 234-2 КУпАП**), то адміністративна відповідальність щодо нього може застосовуватися лише протягом 2 місяців з дати вчинення (**ст. 38 КУпАП**).

